

MTÜ Eesti Erametsaliit

Teie 19.05.2021 nr 7-5.7/21-01148-2

Meie 01.07.2021 nr 7-9/21/2539-4

Vastus maa- ja rannarahva pöördumisele

Pöördusite Vabariigi Presidendi, Riigikogu fraktsioonide ja Vabariigi Valitsuse poole sooviga võtta senisest suurema tähelepanu alla Eesti maa- ja rannapiirkondade elu toimimine ja püsijäämine. Leiate, et maa- ja rannaelanikele seatakse iga aastaga aina suuremaid piiranguid, sealhulgas jättes tihti maarahvas läbirääkimistest kõrvale, seades niimoodi ohtu maapiirkonna püsielanike kodud, sissetuleku ja kindluse tuleviku osas.

Oleme teiega täiesti nõus, et inimene on osa loodusest ja nende vastandamine ei too kasu ei inimesele ega loodusele. Looduse säilitamise peamisi põhjusi ongi see, et inimene on looduse osa ja inimkonna säilimine sõltub otseselt looduse säilimisest. Ka meie eesmärk on leida tasakaal, et säiliks looduskeskkond ja jätkuks ka elu maal.

Toote oma ettepanekus välja, et maa- ja rannarahvaga seotud valdkondade esindajaid tuleks kaasata oma plaanidesse juba kavandamise faasis. Kinnitame, et ka meie jaoks on väga oluline teha neid puudutavad otsused võimalikult avatult, kaasates sellesse protsessi kõik huvigrupid. Oleme oma looduobjektide kaitse alla võtmise ja kaitsekorra muutmise eelnõude muutmise praktikast viimastel aastatel muutnud. Oleme hakanud kaasama maaomanikke, kohalikke omavalitsusi ja teisi huvigruppe seadusest tulenevale avalikustamise kohustusele lisaks ka võimalikult varases menetluse staadiumis, juba siis kui on selgunud kaitse alla võtmise ja kehtiva kaitsekorra muutmise vajadus või on tehtud ettepanek uue ala kaitse alla võtmise kohta. Selle eesmärk on teha selgeks huvigruppide erinevad huvid ja võimalikud konfliktikohad, et siis neile võimalusel osapooli arvestavad lahendused leida. Samamoodi on käitunud ka Alutaguse rahvusparki laiendamise ja lendorava püsielupaikade moodustamise ettepanekute puhul. Otsust kaitse alla võtmise algatamise kohta ei tehta enne kui erinevate osapoolte arvamused on teada ja kaasnevatest mõjudest nii riigile kui eraomanikele on ülevaade olemas. Hetkel on Alutaguse laiendusettepaneku puhul käimas väärtuste esinemise ja kaitse alla võtmise ning kaitsekorra muutmise põhjendatuse ja otstarbekuse hinnangu koostamine. Vaadatakse läbi lendorava püsielupaikade moodustamise ettepaneku kohta esitatud huvigruppide arvamusi.

Leiate, et maaomanikele pandav koormis tuleks jaotada ühiskonnas võrdselt läbi ühtlaselt õiglaste kompenseerimiste. Ka meie eesmärk on kehtestatavate piirangute eest senisest tõhusam kompenseerimine. Lisaks maamaksusoodustusele ja maade omandamisele on võimalik kaitstavatel aladel taotleda erinevaid Euroopa Komisjoni otsusega heakskiidetud programmi „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (üleminekuperiood aastani 2023) põllumajandustoetusi. Praegu makstakse metsatoetust metsaomanikele looduskaitse piirangute tõttu saamata jääva tulu

kompenseerimiseks Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade sihtkaitsevööndis, hoiualadel, piiranguvööndis ja sihtkaitsevööndis väljaspool Natura 2000 alasid. Selleks, et tagada täiendavalt toetuse maksmine ka metsaomanikele piiranguvööndites väljaspool Natura 2000 alasid, oleme esitanud riigieelarvesse lisataotluse. Samuti on Maaeluministeriumis kaalumisel täiendavaid vahendid leida uue perioodi Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava vahenditest. Toome veel välja, et Maaeluministeriumi juhtimisel on koostamisel Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatav ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava, mis hõlmab praegust Eesti Maaelu Arengukava. Uue perioodi Natura 2000 erametsatoetuse ettevalmistamisel on hinnatud uuesti tasumäärasid (2019. a). Läbirääkimised ühikumäärade osas ning millises ulatuses hakatakse Natura 2000 erametsatoetust rakendada, endiselt käivad. Oleme seisukohal, et võimalusel tuleks toetuse tasumäärasid tõsta.

Lisaks Natura 2000 erametsatoetusele on kaitstavatel aladel võimalik taotleda toetusi pärandniitude taastamiseks ja hooldamiseks. Samuti oleme kasutanud struktuurivahendid investeeringumeetmete rakendamiseks, mille kaudu on maal toimetajad saanud taotleda toetusi nii kariloomade, pärandniitude hooldustehnika soetamiseks kui ka infrastruktuuri korrastamiseks ja rajamiseks.

Keskkonnaministeriumi juhtimisel on ellu viimisel LIFE-IP projekt “Metsa- ja põllumajandusmaastike terviklik majandamine Natura 2000 elupaikade ja liikide kaitsestaatus parandamiseks” (LIFE18 IPE/EE/000007). Projekt kestab aastatel 2020–2029 ning projektis osaleb partnereid nii teadusasutustest kui ka riigi- ja erasektorist. Antud projekti käigus pööratakse suurt tähelepanu eramaadele ning üheks eesmärgiks on kaasata erametsaomanikke ja neid ühendavaid organisatsioone sh Erametsaliitu toetuste kaasajastamise protsessi ja anda metsaomanikele aktiivsem roll looduskaitseliste tegevuste kavandamiseks ja läbiviimiseks.

Täiendavalt peame vajalikuks selgitada, et kormoran ei ole Eestis võõrliik, tegu on meil loodusliku liigiga mille arvukus on viimastel aastakümnetel sadu kordi suurenenud kuid nüüd pigem stabiilne. Meie looduse loomuliku osana ei kuulu ta otseselt välja tõrjumisele ega hävitamisele – loodusele ja selle mitmekesisusele nad ohtu ei kujuta. Nad on konkurendiks kaluritele, kuna toituvad kaladest ja võivad häirida ilumeelt, kuna nende happelised väljaheited hävitavad taimestikku. Kormoranide arvukuse aktiivset reguleerimist praegu ei toimu. Liigi kaitse ja ohjamise tegevuskava aruteludel jõuti arusaamisele, et kormoranide populatsiooni arvukuse vähendamiseks massiline hävitamine ei ole vastuvõetav.

Seetõttu otsustati, et kormorane võiks ohjata aladel, kus võib olla potentsiaalne konflikt teiste kaitseväärtustega ning ohjamine ei tohiks pesitsevaid kolooniaid laiali peletada (seda tehes tekiks ühe asemel mitu uut kolooniat). Kaluritel võimaldati seda teha, mitmel aastal toimus kormoranikolooniates munade õlitamine sigivuse vähendamiseks, aga kuna protsess on keeruline ja ressursimahukas, siis see huvi vaibus. Vajadusel on võimalik kormoranile pidada ka jahti 1. augustist 30. novembrini vastavalt jahiseaduses ja jahieeskirjas kehtestatud korrale. Samas uue info ilmnedes leiukohtade või mõjude kohta oleme avatud arutama võimalike meetmete rakendamist.

Põhimõtteliselt saab kormoranide arvukust erinevate meetmete abil ohjata ja ka vähendada seeläbi nende mõju kalavarudele ja kalandusele. Kuna kormoranide ohjamise positiivne mõju avalduks sisuliselt vaid kalandussektori jaoks tuleks vastavad vahendid leida kalandussektori seest. Riik saab omaltpoolt pakkuda ohjamise planeerimist ja järelevalvet tagamaks kormorani kui liigi hea seisundi säilimise ning ohjamine tööde aegse mõju vähendamise muudele loodusväärtustele. Oleme avatud võimalike meetmete rakendamist arutama. Neid aspekte tuleks eri osapooltega arutada juba Keskkonnaameti juhitud kormorani töörühmas.

Nõustume kalandust puudutava ettepanekuga arvestada regulatsioonide seadmisel piirkondlike eripäradega ja rakenduslike uuringutega. Kinnitame, et piirkondlike eripärade arvestamine on oluline kalapopulatsioonide taastamisel ja säilitamisel ning need omavad mõju kala populatsioonide jätkusuutlikule säilitamisele ja kasvule. Samuti nõustume, et mistahes piirangud peavad olema teaduspõhised. Oleme koostöös partneritega, s.h kalanduspiirkondade esindajatega kokku leppinud põllumajanduse ja kalanduse arengukava. See seab eesmärgid kalanduse arenguks kuni aastani 2030. Muuhulgas on üheks eesmärgiks, et kalavarusid keskkonnateadlikult ja jätkusuutlikult majandades on kalavarud heas seisus, aastaks 2030 peab heas seisus varude osakaal moodustama 65%. Hetkel on üle poole kalavarudest aga halvas seisus, seejuures mitmete põhjuseks on eelkõige liigne püügikoormus ranna- ja sisevetel aga ka ebapiisavad koelmud, ebaseaduslik püük ja vähene selektiivsus. Eesmärgini jõudmiseks tuleb astuda samme, s.h täiendada kaitsemeetmeid ja vähendada püügikoormust.

Lisaks on põllumajanduse- ja kalanduse arengukava eesmärgiks tulus ja elujõuline kalapüük mida tuleb hakata koos kutseliste kalapüügi organisatsioonidega ellu viima ning ootame siin kindlasti sisendit kuidas selle tulemusena jõuda nii, et kutselised kalurid ei kannataks. Eesmärgiks on saavutada aastaks 2030 kalandussektori sissetulekuks 80% Eesti keskmisest. Praegused majandusandmed näitavad oluliselt madalamaid sissetulekuid. Need eesmärgid näitavad selgelt, et sektor vajab suuremat reformi ning tuleb eraldada kutselise kalapüügi tegevusega tegelevad isikud sisulistest harrastuspüüdjatest. Selle reformi läbiviimiseks tuleb kasutada Euroopa kalanduse-, merenduse ja vesiviljeluse fondi järgmise perioodi vahendeid. Sellist suuremat reformi sektori elujõulisuse tõstmiseks läbi viimata ei ole võimalik rannakalanduse sektoris põhimeesmarke ega elujõulist rannapüügisektorit saavutada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Mölder
Minister

Sama: Eesti Põllumajandus-ja Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit,
Eesti Jahimeeste Selts, Liivi Lahe Kalanduskogu

Teadmiseks: Riigikantselei

Marika Erikson, 626 2880
marika.erikson@envir.ee

Kaire Märtn, 626 0733
kaire.martin@envir.ee

Merike Linnamägi, 626 2900
merike.linnamagi@envir.ee